

Neamul Țigănesc

Foaie de ridicare a Țiganilor (Romilor) și de informații

Redacția și Administrația:
Naftanailă Lazăr
Calbor 256 — Jud. Făgăraș

Director-Editor
Naftanailă Lazăr
Președintele Societății „Înfrățirea Neorustică”.

Abonamente:
De sprijin . . . . Lei 500
Pe 1 an . . . . . Lei 100
Apare lunar.

Pentruca să se știe!

Romii din întreagă țara caută azi să se organizeze și odată acțiunea începută, lupta se dă azi pentru conducere.

Primul care a pornit mișcarea a fost arhimandritul Șerboianu, ia urmat apoi G. A. Lăzurică cu „Unirea generală a Romilor din România” Mai târziu dându-și seama că primul care a pornit organizarea Romilor în România este Dl Naftanailă Lazăr, ia oferit acestuia președinția organizațiilor din Ardeal, ca la rândul său să-l recunoască de Voevod al Romilor din România.

Deși dl. G. A. Lăzurică are un merit mare pentru că a făcut cunoscută literatura Romilor prin publicațiile sale în diferite ziare, totuși s'a descoperit că el nu este rom deci nu poate să revendice conducerea noastră.

Atunci G. Niculescu pornește o nouă mișcare numită „Asociația generală a Romilor din România” și reușește să câștige personalitatea juridică.

Lupta se dă azi deci între Lăzurică și Niculescu și nu e luptă de principii ci de mărunte interese, și anume cine să fie Voevodul Romilor?

În fața acestei situații, Societatea „Înfrățirea neorustică”, care este

prima organizare din România a Romilor, recunoscută persoană juridică încă din 1926, înțelege să și spună răspicat cuvântul: **Nu ne plecăm la nimeni!**

Acela care a fost primul organizator al Romilor din țara noastră Naftanailă Lazăr, nu poate să fie umbrat de alții, care se ridică abia acum și purced la organizare.

Refuzăm categoric să ni se arunce, în schimbul recunoașterii lor, președinția care revine de drept președintelui nostru Naftanailă Lazăr pentru întreg Ardealul.

Ne întrebăm de ce marelui luptător Naftanailă Lazăr nu i s'a rezervat un loc de vice președinte în organizația centrală?

Toate acestea ca să se știe; noi nu vom ceda, ca marele luptător care și-a jertfit averea pentru cauza Romilor să fie delăturat dela conducerea centrală.

Cuvântul nostru energic îl vom spune la Congresul din Sibiu.

Trăiască Voevodul nostru Naftanailă Lazăr!

„Înfrățirea Neorustică”
prima organizare a Romilor.

— Am făcut ochi mari! Să fie omulețul acesta, forța care mișcă un popor, hulit și considerat ca un paria?

Și rând pe rând mi-a povestit toată preocuparea lui de zi și noapte pentru a ridica pe consăngenila altă viață.

Nu a cruțat bani, n'a cruțat timp ci a cutreerat județe pentru a aduce ca un nou apostol, cuvânt de încredere, de ridicare și emancipare a semenilor lui.

DL NAFTANAILĂ LAZAR
președintele Soc. „Înfrățirea Neorustică”. — Primul care a inițiat în România organizarea Țiganilor încă din 1926, și primul care a scos un ziar pentru Țigani.

Un mare luptător pentru un popor oropsit.

Cum am cunoscut pe Naftanailă Lazăr?

Să fie un an de atunci. Eram în biroul avocatului Mircea Derlosea d.n Făgăraș. Un bărbat scund însă energic, discuta aprins despre noua mișcare care se infiripă de emancipare a poporului rom.

Fenomenul mă preocupa și eram în curent cu mișcarea inițiată la București de publicistul Lăzurică, a-le cărui schițe din viața romilor le citisem. Avocatul un mare idealist,

oprise ziarele în care se comenta mișcarea Romilor și le da lui Naftanailă Lazăr. El era!

Mă gândeam la început, ce poate însemna acest omuleț pentru mișcarea care începe!

— Te înșeli îmi zise colegul, Naftanailă Lazăr e primul organizator al Romilor, el e președintele soc. „Înfrățirea Neorustică” recunoscută persoană juridică încă din 1926.

Ochii lui negrii și plini de expresie, arată atâta energie, iar fața lui brăzdată de lupta dusă în viață e totuși atât de mulțumită.

Un singur ideal îl preocupă, să vadă și pe Romi cu știință de carte să-i vadă și pe ei ridicați la un nivel de civilizație.

L-am încurajat și i-am urat succes în greaua sarcină în care s'a angajat.

S'a scurs un an. Din nou Naftanailă Lazar m'a întâlnit, dar n'am mai găsit idealismul de ieri. Prea multe deziluzii l-a întâmpinat, cari însă l-au oțelit și mai mult iar dorul lui de ridicare a neamului său este azi mai fierbinte ca ori când.

A văzut cum alții s'au ridicat abia de un an și revendică în mișcare locul pe care el îl merită pentru toată jertfa, pentru toată lupta

purtată cu atâta dezinteres.

Căci el când a pornit în apostolatul său și-a părăsit familia, n'a făcut o ca voievozi de azi, pentru a câștiga locul de conducere ci a făcut o din pur idealism

Mai puțin egoism conducători ai Romilor, locul pe care-l revendicați voi este al lui Naftanailă Lazar.

— Excelent —

Lumină pentru Romi.

Suntem la început de an. Școlile își vor deschide porțile la 17 Septembrie pentru a răspândi lumină.

Acest eveniment să vă deschidă ochii vouă Romilor și să vă dați copii la școală.

Dacă starea noastră este azi așa de rea și suntem huliți de toate neamurile este tocmai din cauza că n'am știut să ne ridicăm prin știință de carte.

Dacă noi prea puțini avem ceva știință de carte, să nu comitem o crimă față de copii noștri, ținându-i

fără știință de carte, căci ne vor blestema.

Deci deschideți cu fruntea sus porțile școlii și pătrunde-văți de marele folos pe care-l aduce cartea.

Statul român face mari sacrificii ținând școli, cari sunt și pentru copii de Romi.

Școala primară este gratuită, deasemenea și grădinițele pentru copii mici, deci dați-vă copii la școală ca să aveți mângăere și bucurie sufletească pregătindu-le lor o soartă mai bună decât a noastră.

Moșul.

Din activitatea noastră.

Primul meu gând se îndreaptă către frații Romi din județul Făgăraș pe care i-am organizat încă din anul 1926. Imi permit ca să vă fac un mic istoric al nostru.

Noi, Țigani am trăit izolați din cauza inculturii și persecuției altor popoare risipindu-ne în toată Europa.

După cum spune istoria neamului nostru, la anul 1417 în Europa erau 400.000 țigani robi, iar 200.000 înfundați în cea mai neagră mizerie.

Nimeni nu s'a gândit să ridice starea acestui popor. Dar Domnul a zis și aceia că nu i mai frumos în lumea aceasta decât a trăi ca frații împreună. Acest mare adevăr și învățătură m'a îndemnat ca Președintele al Societății „Înfrățirea Neorustică” din Calbor, Boholț și jur, ca să formez această Societate, recunoscută persoană juridică de Tribunalul Făgăraș cu decizia No. G. 393 din 1 Mai 1926.

În această calitate am inițiat cu societatea mea să adun pe Romi și prin petreceri, baluri, teatre, conferințe să contribuim la cultura și educația lor.

Am contribuit la înlăturarea alcoolismului și altor obiceiuri rele ca lipsa de carte, căsătoriile nelegitime și altele.

Cutrerând aproape toate co-

munele de pe Ardeal am avut ocazia să văd zeci de copii care nu frecventează școala, ne interesându-se nimeni de ei.

Acești copii sunt ai lingurarilor ziși Băeși cari au un așezământ stabil apoi sunt Nomazii, care ar putea să se stabilească pe un loc să facă școala și armata tot în folosul statului nostru.

Societatea condusă de subsemnatul a dat producțiuni în Făgăraș, Cincul, Cohalm, Jibert, Șercaia, Viștea Olteț, Boholț, Cincșor, Bruiu, Merghindeal, Hălmeag, Băile Rodbav.

S'a jucat piesa „Cercetașul” episod din luptele dela Mărășești.

La aceste manifestări ale noastre au participat sute de persoane printre care și intelectuali ca Dl avocat M. Derlosea fost primar, Ioan Pica fost prefect, prof. Bențea, prof. Marinescu, ziarist, etc. care prin participarea Dlor ne au ridicat curajul.

Acestora și tuturor care au contribuit la reușita manifestărilor noastre, le datorăm toată recunoștința pentru încurajarea pe care ne-au dat-o la eforturile noastre.

Vom continua și pentru viitor să aranjăm astfel de producțiuni cu piese de teatru, declamări și coruri ca să ne ridicăm și noi alături de alte neamuri.

Naftanailă Lazar.

Apel.

Am ajuns cu mari sacrificii personale să scot numărul 2 al acestui ziar.

Am fost tot timpul încălzit de dragoste pentru neamul meu, căruia să-i pun la îndemână un ziar, să contribuiesc la ridicarea lui.

Ziarul meu este primul din România, de aceea poate va avea și multe lipsuri, cari sunt scuzabile începutului.

Fac un apel călduros la toți Romii să aboneze acest ziar.

Gândul meu este ca să scoatem acest ziar săptămânal deaceia avem nevoie de fonduri, la care trebuie să contribuiască fiecare Rom.

Sunt sigur că fiecare din voi vă veți face datoria față de acest ziar.

Obolul se trimite pe adresa administrației ziarului la Calbor, după ce ne vom strânge fondul pentru ziar ne vom aranja o redacție la Făgăraș.

Să trăiți!

Naftanailă Lazar
directorul ziarului
„Neamul Țigănesc”

Cine suntem

și ce vrem?

Numărăm un milion de suflete în țara românească. Luând ca pildă pe evrei, voim să ne organizăm într-o mare comunitate, ajutându-ne reciproc, formând o forță și aspirând la o viață mai demnă.

Nu suntem un partid politic și mai ales, o grupare minoritară. De aceea, respingem această acuzație și declarăm că pentru viitor nu mai voim să contăm ca o masă de manevră politică și nici ca niște manechine electorale. Dar pentru că suntem cetățeni alegători, în viitoarele campanii electorale, vom da o deosebită atenție alegerilor pentru consiliile comunale și județene, pentru că e vorba de gospodăria comunelor noastre. Și aci avem și noi un cuvânt de spus. Nu e drept ca într'un sat unde Romii sunt în majoritate să nu fie reprezentați în consiliul comunal. Nu e drept ca într'un județ unde romii pot da un aport de 10.000 de votanți să nu fie reprezentați în consiliile județene. Și dacă guvernul nu voeste să țină seamă de acest lucru, ne vom abține din aceste viitoare alegeri, pentru ca ținând socoteală de numărul votanților din alegerile trecute, să putem calcula numărul real al voturilor ce ar fi putut da romii. Este o statistică ce ne interesează.

Un cuvânt de încurajare.

Câți dintre noi nu am fost vrăjiți de vioara stăpânită cu atâta măiestrie de Romi, fără a trece prin conservator, și totuși când e vorba să le facem și lor loc în societate ne e rușine de ei?

Rugată fiind de Președintele Romilor să scriu câteva rânduri pentru ziarul lor, am primit cu cea mai mare plăcere. Trebuie ca să ne încălzim de mai multă umanitate și să le facem loc în societate, dându-le toate posibilitățile de ridicare.

Am urmărit fiecare din noi în copilărie șatrele de nomazi, cari pline de melancolie, purtau în pribegia lor toată poezia libertății.

Poate nici un popor din lume nu este așa de gelos pe libertatea lui ca Romii, acest popor așa de adaptabil la condițiile naturale și atât de variabil. Urmăriți viața în natură, unde cresc liberi, a nomazilor care infruntă frigul și ploile și vedeți

în viața lor simplă toată istoria trecutului omenesc, iar pe copilașii îi veți vedea cu sfârșul în gură și cu piciorușele în ger.

Este poate cel mai vital popor.

Azi acest popor își cere dreptul la viață și-și revendică dreptul de a fi considerat alături de celelalte neamuri cari trăesc în România.

Mulți privesc mișcarea lor de emancipare cu umor așa cum de alungul veacului au format isvorul nesecat al glumelor pe socoteala lor, dar nu au dreptate.

Să fim pătrunși de mai multă umanitate față de cei un milion de Romi, cari doresc să devie cetățeni loiali ai statului nostru.

Mișcării de la Făgăraș a lui Naftanailă Lazar îi doresc tot succesul.

Octavian Metea
ziarist

Se va face improprietărire și pentru Țigani?

Parte din Țigani din județul nostru au fost improprietăriți pentru care mare faptă românească aducem omagiul nostru M. S. Regelui Carol II. și Guvernului țării.

Președintele nostru va stărui pe lângă dl prefect Dr. Ionică Bârsan, un mare român făgărășan să binevoiască să intervieve pe lângă Inaltul Guvern ca să fie improprietăriți și Țigani muzicanți din Făgăraș, cari trăiesc în cea mai mare mizerie, din cauză că Radio le-a luat isvorul de câștig dela Restaurante.

Acești Țigani din Făgăraș plătesc arenze mari pentru pământul pe

care cultivă ceapa, ca să-și câștige traiul. Acești Țigani, cetățeni pașnici au primit promisiuni dela foarte mulți oameni politici fără să li se dea însă nimic deși plătesc și ei dări și fac armata, iar unii din ei au luptat în războiu.

Suntem siguri că actualul prefect dl Dr. Bârsan va face dreptate Țiganilor din Făgăraș și jur și va interveni ca să fie și ei improprietăriți.

Dl Naftanailă Lazar marele luptător pentru dreptatea neamului Țigănesc va continua acțiunea pentru a se îndrepta situația grea a muzicanților, care sunt muritori de foame.

Lămurire.

Suntem mândri de cuvântul Țigan, pe care-l punem în fruntea ziarului nostru.

Ceilalți conducători se rușinează azi că sunt țigani și caută să-și zică Romi.

Sub acest nume de Țigani suntem cunoscuți în toată Europa și așa vrem să ni se zică.

Admitem cuvântul de Rom, cum ni se zice în limba țigănească „tu sam rom?” dar nu ne lepădăm nici de cuvântul Țigan.

„Tu sam rom?” înseamnă tu ești țigan? iar „Sar te nam rom” adevărat că sunt țigan!

De-ale noastre.

În ziua de 9 Sept. a. c. va avea loc la Sibiu o mare întrunire a Țiganilor, convocată de mare Rom Constantin Brașoveanu, om de mare suflet, care de și funcționar public nu-și reneagă neamul. — La această manifestare Țigănească se va sfînși 72 de drapele ale organizațiilor com. din județul Sibiu. Nașii ai drapelelor vor fi I. P. S. Metropolit Nicolae Bălan al Sibiului pentru ortodoxi și I. P. S. Metropolitul Suciul dela Blaj pentru greco-catolici.

Relevăm marea faptă a Inalților erarhi ai celor două biserici, cari își vor câștiga recunoștința noastră pentru gestul acesta. — Dela Făgăraș va lua parte președintele nostru dl. Naftanailă Lazar, inițiatorul organizării Romilor împreună cu mai mulți fruntași. Dl Naftanailă Lazar va vorbi din partea Soc. noastre.

Uniunea Generală a Romilor din România
Organizația Sectorului III Albastru
București, Str. Dosoftei 17
No. 5. — 1934, luna Martie, ziua 2.

PROCES-VERBAL.

Subsemnații G. A. Lăzărescu-Lăzurică președintele actual al Uniunii Generale a Romilor din România, N. Niculescu secretar general și casier central, Gh. Niculescu vice-președinte și Apostol Matei prim vice-președinte, toți din comitetul central al acestei Uniuni.

Având în vedere activitatea dlui Lazăr Naftanailă, rom din comuna Calbor jud. Făgăraș, cu societatea „Infrățirea Neorustică” iar în ultimul timp ca membru al Uniunii noastre.

Considerând că dl Lazăr Naftanailă voind a activa cu un grad mai important în Uniune.

Luând act că d-sa va afilia soc. „Infrățirea Neorustică” la Uniunea generală a Romilor din România iar organizațiile formate de d-sa se vor considera ca organizații ale Uniunii generale a Romilor din România;

Decidem:

Dl Lazăr Naftanailă este imputernicit ca președinte al romilor din județele ardelene, formând organizații județene, propunând persoane de încredere ca președinți de organizații județene pe care comitetul nostru central le va ratifica.

Această imputernicire dată dlui Lazăr Naftanailă intră în vigoare dela data primirii procesului verbal dresat de Soc. „Infrățirea Neorustică” de a se considera afiliată Uniunii generale a Romilor din România și dela primirea altui proces verbal prin care să se constate că organizația dlui Lazăr Naftanailă din jud. Făgăraș se consideră ca organizație a Uniunii generale a Romilor din România în jud. Făgăraș.

Președintele Uniunii
G. A. Lăzărescu Lăzuricea
Prim Vice Președinte

Apostol Matei Secretar g ral și
Vice-președinte Casier Central
Gh. Niculcea Nicolae Niculcea
Președ. soc „Infrățirea Neorustică”
și al organizației Romilor din județele ardelene Naftanailă Lazar.

PRINTRE NOMAZI.

Corturari care și creiază un stat independent.

Este o așezare originală, pitorească prin infinitele detalii și în plus într-o perfectă coordonare cu spiritul monarhic al unei provincii. Autorii ei, au marele merit, că n'au declanșat nici o forță socială, n'au uzurpat nici un drept istoric și nu și-au însușit nici un apanaj străin, în afară de imaginația lor generoasă.

Cu un cuvânt, statul independent dela Porumbacu de jos, este absolut inofensiv și el poate fi în coordonanță cu principiile Vătafului. Un sever jurist găsește suficiente motive s'o înalțe până la viziunea lui Platon, intruchipată anarhotic pe plăsurile noastre.

Sensul real al statului dela Porumbacu, rămâne însă legat de secece nomazii cred în puterea lor vitală. Oameni simpli și cu mai puține prejudecăți decât ierariile de cărturari ai orașelor, ei au implinit fragmentul de libertate ce li s'a dat cu fantezia lor și au creiat un „stat” cu un singur imperativ: astâmpărul unei pribegii de aproape un mileniu. Structura interesantei așezări a pornit deci dela criteriile cele mai firești și ca toate înfăptuirile sociale netimbrate de târguială, nomazii au creiat la Porumbacu un stat, fără forme, dar cu un adânc conținut.

Un drum spre sat.

Intr'un autobuz care scârțâie din toate oasele, plec la 1 și jumătate către Porumbacu. Autobuzul este arhiplin, căci e zi de Vineri, târg mare la Făgăraș. Lume de tot felul. Printre nădrăgari, înțepați adeseori, se află doi membri marcanți ai statului dela Porumbacu, a căror importanță o definește câte un rând de pafale de aramă. Înălții demnitari iau loc în fundul autobuzului, traversând o notă discordantă de prejudecăți sociale și de rasă. Se simt oarecum stânjeniți căci până acum câteva luni, mijloacele de locomoțiune le au fost interzise de depozitia oficială.

Pe drum, apoi cei doi corturari, cu gurile pline de farmecul orientului sunt subiectul unui incident, inventat de spiritul de șicană al unui notar. Oamenii începând uvertura unei conversații cu gesturi largi de povestitori pasionați, demnitarul satului să răsti la ei cu o injură și li plesni cu umbrela peste obrazuri. Isprava aceasta satisfăcu atât de mult pe notar, încât începu să rădă ca un săltimbac, în vreme ce țiganii loviți se retrăsară fără ripostă în aceea smerenie enigmatică adusă de pe câmpiile Indiei.

Discuția deveni posibilă numai în apropiere de Porumbacu, unde corturarii se simțeau tari. Ea începu prin scurte alterații dialectice, ca peste câteva clipe să degereze într'o năprasnică vijelie de vorbe, cari cădeau ca piatra de moară. Judecând după această inflăcărare tumultuoasă puteai crede că reprezentanții statului discută o chestie mare. Era vorba că la Făgăraș nu se găsește tutun cu porția.

Statul.

Teritoriul geografic și etnic al statului, e situat la capătul apusean al Porumbacului de jos și se compune cam dintr'un jugăr de pământ. Din toate punctele de vedere, el a fost precis și cu grije delimitat, așa că nu se poate produce nici o confuzie între monarhia politică și administrativă a satului și sistemul de viață al „statului”. În ceea ce privește istoria statului, ea este de dată foarte recentă, fără eroi naționali și fără profitori în erarhia socială. Sumar, întemeierea ei se bizue pe următoarele detalii: — Câteva corturi nomade au cumpărat fașia de pământ cu 50.000 Lei. Oficialitatea a pus tot felul de piedici. Astfel un reprezentant al bisericii s'a oprit la considerația că prin împământarea dela Po-

rumbacu i se poate da culturii noastre autohtone, o infuzie din incertitudinea gândirii Iudiene, ceace ar fi profund dăunător patrimoniului nostru național.

Incheerea contractului oscila într'un moment dat, dar totuși s'a făcut. Singura consolare a demnitarilor satului constă în speranța că într'o zi nomazii se vor plictisi de popasul lor și își vor relua pribegia anonimă. În ziua aceea, satul va recăpăta unitatea monarhică și în plus terenul geografic al statului.

Coloniei i s'a dat apoi amp'oarea unui stat prin independența pe care și o păstrează în ritmul de viață cotidiană. E prima colonie de corturari s'jngă în posesiunea unui teritoriu în Ardeal după războiu și poate primi nomazi, care întemeiază un stat fără metamorfoza asimilării de către masa dominantă.

Teritoriul noului stat este delimitat.

Acesta se compune dintr'un țarc de stână, suficient de rezistent pentru a opri invazia unei cirezii de vite.

Cățiva din stâlpii țarcului spre a căpăta o semnificație mai adâncă, au fost decorați în cele patru colțuri cu niște funduri de pălării mucigăite — amănunt care simbolizează pentru localnici una din lozincele Ligii Națiunilor: „pace și bună înțelegere între popoare”.

În această îngrăditură trăesc două duzini de suflete de opt corturi. În afară de iluzia frontierelor „statul” n'a mai adus nici o altă inovație în ritmul de viață al corturarilor.

Școala a fost suplinită cu ceea ce pribegia și foamea aduc ca belșug de învățământ minții, religia se rezumă la evocarea naturii în virtutea vechilor percepțe budiste, iar proprietatea privată lipsită de o noțiune concretă.

Pe drumul progresului, corturarii dela Porumbacu, au rămas într'un brutal contrast de inadaptare, în schimb ei sunt cele mai apropiate ființe de îndrumarea firească a naturii.

„Statul” dela Porumbacu păstrează un singur echivoc pe cale de a se lămuri și acesta. Anume corturarii au rămas încă instituția vovodatului care s'a dovedit a fi la început mai tare decât forța politică a statului. E drept că din amploarea ei s'a ciuntit enorm de mult și adeseori tineretul organizează răsmeriță împotriva vovodului. Așa de pildă, dela înzgebarea statului încoace, șeful coloniei a rămas de trei ori în minoritate cu statul lui, iar prerogativele constituționale i-au fost reduse până la inexistență.

Astăzi, vovodul, un bătrân sfătos cu plete netunse de un deceniu, se indeletnicește mai mult cu primirea vizitatorilor. Când ajung în fața corturilor, președintele statului se închină ceremonios și i-mi cere la repezeală, după acest salut câteva țigări.

În câteva clipe în jurul nostru se află întreg tribul, ca o oaste gata de asalt. Fiecare are de spus ceva despre actul restaurației și ca să s'jngă mai repede la vorbă, femeile își ghiontesc copiii, iar bărbații soțiile, injurându-se reciproc într'o limbă de sinteză arică.

Tăcere, strigă o voce tare, un zlătar vânos care este jurisconsultul statului, ca un umblat la Sibiu, Brașov și Făgăraș.

— Am o plângere, pe care te rog s'o scrii la protocol.

— Ce anume?

— Jandarmii iar ne bănuște de o pereche de găini. Toate pasările mâncate de alții sunt căutate în ciaoanele noastre.

Când auziră cu ce curaj povestesc chestia cu găinile, tribul saltă de bucurie și pe loc începu o păruială soră cu moartea din pricina conversației retorice. Abia

după zece minute se potoliră mâinile și glasurile s'gitate, iar după scandal Vovodul dădu ordin să-mi fie prezentat muzeul statului.

Acesta se compune din câteva chilogramme de aur turnat în vase cu inscripții budiste. Sunt obiecte de artă de o valoare excepțională, care aparțin proprietății colective a coloniei.

Tainele ghicitului.

În ce privește indeletnicirile profesionale ale tribului ele sunt două: căldările și ghicitoria. Ambele sunt repartizate după sexe și după o chibzuită coordonare a ucenicii.

Meșteșugul de ghicitoare începe la 30 de ani, când femeia intră pe pragul maturității, după concepția parilor. Până atunci ea face școală și este supusă la exerciții profesionale după cele mai reale aptitudini de inteligență.

Femeile acestea primitive, care nu și pun nici odată problema de gândire, amăgesc fantazia altora de-o cultură superioară printr'un simplu joc de psihologie. Tainele ghicitului se bizue pe o serie de răspunsuri automate și sibilice, aruncate în mirajul superstiției populare, cu o generoasă fantezie. În total sunt cam două duzini de răspunsuri, plasate după caz și după nutra celui care se hazardează la ghioc. Vocabularul se moștenește din generație în generație și vremea adaogă la el completările necesare și înlătură lacunele, așa că devine tot mai perfect.

Corturarii dela Porumbacu nu cred în ghioc, după cum un preot nu crede în miracolul unei cămăș slujită în altar.

Artiștii.

De calitate mult mai superioară rămân însă căldările. Sunt maestrul geniali, mai întâi prin manevrarea iscusită a cărbunilor. Un astfel de căldărar bătrân utilizează doi făciuni numai cu vârful unghiilor, topind la călările lor un chilogram de aramă masivă. Prins ca în ghiară de maimuță, un cărbune era așezat la capătul subțiat al aramei, iar al doilea pe muchea ei, căruia corturarul îi spunea mir. Cele zece unghii suplăneau întreg atelierul de instrumente necesare unei asemenea lucrări, iar ciocanul era un fel de auxiliari, pentru cazul când arama se încăpățina în refractarea ei.

Aceleși mâini se agitară apoi savant în fixarea incrustațiilor. Din câteva mișcări cu o bucată de cremene, tingirea capătă cel mai variat decor de herogife antice, făcând ca un sugestiv obiect de artă populară.

☉☉

Amurgul serii a început să-și lase mirajul. Când vrem să plecăm, puradeii fac cerc în jurul nostru, cerând pomană. Le împărțim câțiva poli în bani mărunți. O luăm din loc, dar în urma noastră începe o păruială în toată regula, probabil pentru o împărțire mai justă a daniei, care trebuia făcută, după rangurile arabice. Intră în funcție ciomegele, ciurele, ba ici colea și câte un copil luat de picioare de câte o țigancă mai abilă.

Pe drum m'am gândit mereu, oare câte victime v'or fi rămas pe teren!

A doua zi interesându-ne la telefon despre acest lucru, ni s'a spus că nu s'a înlămpat nimic și că nici n'a auzit nimic despre acest lucru.

Fusese probabil un început de instrucție prerégimentară, sau un fel de educație fizică, așa cum o fac cucoanele noastre, ca să și mențină silueta, și să poată dormi mai bine peste noapte.

AL. MARINESCU.

Tatăl nostru!

Amaro dad, cai sau ando cero, Sfiștil pe colau, Te-avel chi împărăția, Cherelpis chi voia, Sar ando cero gadea i pi phuu, O mandro amaro andai saoro ghes, Dene ame aghe, Hai leri sar sanoio greșeli amare, Sar iame iertis al greșeli, Cai greși sardas, Rai na enghiorne andi ispită, Hai mântuisarame ando so și nasul, Că chiri și i puterea l mărirea hai împărăția hai, Ando veci vecilor amin.